

Котляров Сергій Олександрович

курсант 2 курсу
факультету економіко-правової безпеки

Науковий керівник:

Миرونюк Р.В.,

професор кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності ДДУВС,
доктор юридичних наук, професор

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗЛІСНУ НЕПОКОРУ ЗАКОННОМУ РОЗПОРЯДЖЕННЮ АБО ВИМОЗІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Особливо актуальною є проблема створення досконалого механізму боротьби з правопорушеннями в сфері державного управління в сфері виконання поліцейськими та громадськими формуваннями своїх обов'язків. Кожен громадянин повинен нести відповідальність за вчинені ними протиправні діяння. Відповідальність за правопорушення, передбачені статтею 185 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) має свої особливості. Проблема адміністративної відповідальності громадян за дані правопорушення пов'язана з проблемою зловживання з боку працівників національної поліції. Саме тому актуальним питанням є вивчення особливостей притягнення до відповідальності за даний вид правопорушення. Практика притягнення осіб до адміністративної відповідальності за ст. 185 КУпАП має багато недоліків, особливо через зловживання з боку поліцейських при складанні протоколів про адміністративні правопорушення.

В протоколі про адміністративне правопорушення мають бути вказані які законні вимоги були висунуті працівниками поліції. В багатьох випадках в протоколі вказується, що особа «вчинила злісну непокору законній вимозі працівника поліції», при цьому в чому полягали ці вимоги, в протоколі не вказується, що є підставою для закриття провадження по справі, у зв'язку з відсутністю складу адміністративного правопорушення.

У практиці розгляду судами справ про адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління (статті 185–185-2 КУпАП) траплялися випадки, коли внаслідок незаконних вимог працівників поліції фактично за відсутності у діяннях осіб складу адміністративних правопорушень протоколи склалися не обґрунтовано, чим порушувалися конституційні права та свободи громадян. Натомість місцевими судами на підставі цих матеріалів виносилися не обґрунтовані постанови, що тягло їх скасування.

Пред'явлення законної вимоги під час охорони громадського порядку має здійснюватися у порядку передбаченому КУпАП [3]. Верховний Суд

України в узагальненні «Практика розгляду судами справ про адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління(статті 185–1852 КУпАП)», вказав, що складом даного правопорушення виникає під час невиконання законної вимоги, яка пред'являється працівниками поліції «під час охорони громадського порядку». У підтвердженні цього є і відповідна судова практика [4]. Узагальнюючи судову практику, звернувшись до назви розділу КУпАП та назви самої статті 185 КУпАП та цілей законодавця при прийнятті вказаної норми, слід проаналізувати диспозицію статті 185 КУпАП, яка містить два різні склади правопорушення. Перший склад, це «злісна непокора законному розпорядженню або вимозі працівника поліції при виконанні ним службових обов'язків», тобто відповідальність має наставити за невиконання кожного розпорядження чи вимоги працівника поліції, якщо вони законні та пред'являються при виконанні ними службових обов'язків [3]. Другий склад правопорушення, це «вчинення таких дій щодо члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця у зв'язку з їх участю в охороні громадського порядку».

І саме до цих осіб відноситься «у зв'язку з їх участю в охороні громадського порядку», оскільки забезпечення виконання вимог цих осіб пов'язується тільки якщо вони виконують певну делеговану функцію – охорону громадського порядку.

Також треба приділити увагу і незаконності використання норми даної статті працівниками поліції, які за її допомогою отримують законні підстави для затримання особи, з метою отримати від неї зізнання у вчиненні якогось злочину. А суди належним чином не перевіряють законності затримання особи та законності складання у відношенні неї протоколу про адміністративне правопорушення без урахування всіх обставин справи чи розпоряджень працівників поліції при виконанні службових обов'язків, або у відмові, вираженій в зухвалій формі, що свідчить про явну зневагу до осіб, які охороняють громадський порядок.

Саме це тлумачення є визнаним і сьогодні. Так, на нього посилається Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 11.10.2011 №10-рп/2011. Бажано вести відеофіксацію даного протиправного діяння порушника, та зазначити номер камери на звороті протоколу, дане відео з конкретними фактами даного протиправного діяння може братись судом до уваги при розгляді справи [4]. В рамках ст. 31, 32, 34 ЗУ «Про Національну поліцію» рекомендується застосувати до порушника такі превентивні поліцейські заходи:

- 1) перевірка документів (вимагати в особи пред'явлення документів, що посвідчують особу та/або посвідчують відповідне право особи)
- 2) поверхнева перевірка та огляд
- 3) застосувати відеофіксацію з моменту початку спілкування, і вести її при поверхневому огляді, та особистом уогляді в Управлінні поліції в

присутності понятих. Якщо порушник не виконує законні вимоги співробітника поліції, поліцейський уповноважений застосувати заходи примусу відповідно до ст. 42, 43, 44, 45, 46 ЗУ «Про Національну поліцію» [2].

Якщо порушник відмовився надавати документ, що посвідчує особу до огляду, в подальшому, в рамках адміністративного затримання, можна провести особистий огляд речей передбачений ст. 264 КУпАП і якщо даний документ буде виявлено, встановити за допомогою нього особу порушника.

Для особистого огляду потрібно залучити 2-х понятих тієї ж статі, що й порушник. Про особистий огляд робиться відповідний запис у протоколі про адміністративне правопорушення або в протоколі про адміністративне затримання. Якщо були очевидці іподії, бажано внести їх в адміністративний протокол, як свідків.

Також необхідно розуміти, що злісна непокора передбачає відсутність застосування фізичної сили з боку порушника. В разі застосування, це буде не адміністративне правопорушення, а склад злочину за ст. 342 КК України «Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського».

В разі опору для документування факту злочину рекомендую залучити до процесу очевидців, відібравши в них пояснення, або контактний номер телефону, щоб їх можливо було залучити до процесу, як свідків в подальшому досудовому розслідуванні та судовому розгляді.

Отже, враховуючи викладене, необхідновиділити такі особливості адміністративної відповідальності за злісну непокору законному розпорядженню або вимозі працівника поліції при виконанні ним службових обов'язків, а також вчинення таких же дій щодо члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця у зв'язку з їх участю в охороні громадського порядку: суб'єктине суть відповідальність за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених статтею 185 КУпАП, на засадах, передбачених КУпАП. Проблема адміністративної відповідальності осіб за дані правопорушення тісно пов'язана з проблемою зловживання з боку робітників поліції. Дана проблема потребує подальшого вдосконалення норми та підвищення професійного рівня працівників поліції щодо складання протоколів про адміністративні правопорушення, оскільки саме вони виступають в ролі доказовою бази, яка має відповідати вимогам законності.

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-Х. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/page>.

2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40–41. – 1970 с. – Ст. 379.

3. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. / За заг. ред. С. В. Петкова та С. М. Морозова – К.: «Центр учбової літератури», 2014. — 790 с.

4. Рішення Конституційного Суду України від 11.10.2011 №10-рп/2011 [Електронний ресурс] // Офіц. сайт Конституц. Суду України. - Режим доступу: <http://ccu.gov.ua>.

5. Узагальнення ВСУ «Практика розгляду судами справ про адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління (статті 185–185-2 КпАП)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1077.1292>

Кравченко Анна Віталіївна

курсант 4-го курсу
факультету підготовки
фахівців для органів
досудового розслідування

ПЛАНУВАННЯ, ЯК ФУНДАМЕНТ РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК, ВЧИНЕНИХ ГРУПАМИ НЕПОВНОЛІТНІХ

Тенденція щодо вчинення злочинів неповнолітніми останнім часом значно зросла в різних регіонах країни. Це свідчить про те, що підлітки не можуть пристосуватися до соціального середовища в якому вони зростають та перебувають. Рівень злочинності в країні росте з кожним днем, а такий прошарок населення відповідно до вікових категорії як підлітки є найвразливішими та досить швидко підпадають під вплив як негативних чинників, які є в середовищі в якому вони перебувають так і осіб, які пов'язані з кримінальним минулим і намагаються нав'язати їм свої поняття, як корисні.

Тому це питання наразі досить актуальне і досліджується багатьма науковцями. Так наприклад своїх зусиль до розгляду даної тематики приділили багато вчених, таких як: Ю. А. Абросімова, В. С. Афанасьєв, О. М. Бандурка, В. В. Василевич, Д. Л. Виговський, В. В. Голіна, О. М. Джужа, Н. П. Дубініна, В. І. Женунтій, Р. І. Ісаков, Т. Л. Кальченко, І. І. Карпець, О. Г. Колб, І. С. Кон, С. М. Корецький, М. М. Корчовий, В. М. Кудрявцева, Н. Ф. Кузнецова, І. І. Лановенко, П. П. Михайленко, А. Й. Міллер, Г. М. Міньковський, Г. В. Осипов, Т. Г. Перепелиця, Г. О. Пономаренко, О. Р. Ратинова, Ф. М. Решетнікова, А. Б. Романюк, О. Б. Сахаров, Н. О. Сущенко, Д. М. Тичина, О. М. Хархан та ін [1].

Так приділяючи увагу злочинності неповнолітніх слід звернутися до її структури, яка приводить нас до такого висновку, що найбільш поширеними